

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **R. P.**, zast. JUDr. Jiřím Vaníčkem, advokátem, se sídlem Šaldova 34, Praha 8, proti žalovanému: **Celní úřad pro Středočeský kraj**, se sídlem Washingtonova 11, Praha 1, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2018, č. j. 43 Af 17/2018 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se žalobou u Krajského soudu v Praze domáhal určení, že zásah žalovaného spočívající ve vydání výzvy ze dne 17. 10. 2017, č. j. 199807-2/2017-610000-32.4, k podání daňového přiznání k dani z tabákových výrobků podle § 145 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“), je nezákonný a dále požadoval, aby krajský soud žalovanému nařídil obnovit stav před vydáním této výzvy.

[2] Krajský soud v záhlaví označeným unesením žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. jako opožděnou. Shledal, že výzva k podání daňového přiznání byla doručena do datové schránky zástupce žalobce JUDr. Zdeňka Weiga, jemuž v řízení před žalovaným udělil plnou moc, dne 18. 10. 2017. Uvedený zástupce následně dne 23. 10. 2017 žalovanému sdělil, že žalobce nezastupuje již od 4. 9. 2017. Krajský soud dovodil, že

v souladu s § 28 odst. 2 o. s. ř., jenž aplikoval analogicky s ohledem na absenci samostatné právní úpravy v daňovém řádu, je ukončení zastoupení vůči žalovanému účinné okamžikem, kdy mu bylo oznámeno. V daném případě se tak stalo teprve dne 23. 10. 2017. Krajský soud tedy uzavřel, že žalobce se o nezákonném zásahu dozvěděl v okamžiku, kdy byla výzva k podání daňového přiznání doručena jeho zástupci, tj. dne 18. 10. 2017. Žalobu podanou u krajského soudu teprve 6. 6. 2018 tudíž považoval za opožděnou, uplatněnou po uplynutí subjektivní dvouměsíční lhůty pro její podání.

II.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu vyplývajícího z § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel nesouhlasil se závěrem přijatým krajským soudem v otázce počátku běhu subjektivní lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem. Měl za to, že rozhodným byl okamžik, kdy se žalobce fakticky seznámil s nezákonným zásahem a tím byl den, kdy mu byl doručen platební výměr žalovaného ze dne 26. 3. 2018, č. j. 61050/2018-610000-32.4; k jeho doručení došlo dne 6. 4. 2018.

[5] Stěžovatel s poukazem na § 84 odst. 1 s. ř. s. zdůraznil, že podstatné je, kdy se fakticky s tvrzeným nezákonným zásahem „měl možnost seznámit“. S upozorněním na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 5 Aps 5/2010 - 293, a odbornou literaturu shrnul, že pro posouzení včasnosti podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem není rozhodné pouhé doručení listiny (zde výzvy – poznámka Nejvyššího správního soudu) zástupci stěžovatele (který jím nadto již nebyl, pouze v rozporu se svými povinnostmi advokáta správnímu orgánu ukončení zastoupení neoznámil), nýbrž krajský soud měl postavit na jisto, kdy se stěžovatel fakticky mohl s výzvou představující nezákonný zásah seznámit.

[6] Stěžovatel namítal, že jej jeho zástupce v řízení před žalovaným JUDr. Weig o existenci výzvy ze dne 17. 10. 2017 neinformoval. Za nerozhodné však považoval, kdy byla tato výzva doručena jeho zástupci, ale kdy se o ní dozvěděl on sám. Bez významu jsou podle stěžovatele tudíž i závěry judikatury, na niž v napadeném usnesení poukázal krajský soud, neboť ty se vztahují právě k otázce účinků sdělení ukončení zastoupení žalovanému správnímu orgánu.

[7] Stěžovatel zopakoval, že dnem, kdy se o nezákonném zásahu dozvěděl, nebyl den, kdy žalovaný doručil výzvu ze dne 17. 10. 2017 jeho zástupci, neboť ten s ním již nekomunikoval a o vydání výzvy jej neinformoval. Byla-li tato otázka v řízení před krajským soudem významnou, měl uvedený soud JUDr. Weiga vyslechnout. Provedení tohoto výslechu navrhl stěžovatel i v kasační stížnosti.

III.

[8] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu obsaženými v napadeném usnesení.

pokračování

IV.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že mezi účastníky řízení není sporný skutkový stav věci, z nějž krajský soud vycházel a jenž vyložil v 3. odstavci napadeného usnesení. Z něj při posouzení věci vycházel i kasační soud, aniž by považoval za potřebné jej opětovně rekapitulovat.

[12] Přistoupil tudíž k posouzení sporné otázky, který den byl v souzené věci dnem, kdy se žalobce dozvěděl o tvrzeném nezákonném zásahu, od něhož běží dvouměsíční subjektivní lhůta k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu § 84 odst. 1 s. ř. s.

[13] Nejvyšší správní soud v této souvislosti uvádí, že stěžovatel se mylí, pokud na několika místech kasační stížnosti tvrdí, že pro věc je významné posouzení okamžiku, kdy se s výzvou (již považuje za nezákonný zásah) sám mohl seznámit. Z dikce § 84 odst. 1 s. ř. s. jednoznačně vyplývá, že zákonodárce spojuje počátek běhu subjektivní lhůty k podání zásahové žaloby nikoliv s okamžikem, kdy se žalobce o zásah dozvědět mohl, ale s okamžikem, kdy se s ním seznámil. To ostatně výslovně vyplývá i ze stěžovatelem v kasační stížnosti citovaného rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j. 5 Aps 5/2010 - 293.

[14] Zbývá tak zodpovědět, zda v souzené věci postačovalo, že se s výzvou jako tvrzeným nezákonným zásahem seznámil zástupce stěžovatele, či zda se okamžik, od něž běží subjektivní lhůta k podání zásahové žaloby, odvíjí od seznámení se s tímto zásahem samotným stěžovatelem jako účastníkem řízení. Právě to je totiž samotná podstata sporu.

[15] Krajský soud při posouzení věci vyšel z toho, že okamžikem, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl, byl den, kdy výzvu, představující onen nezákonný zásah, žalovaný doručil zástupci stěžovatele. Tomuto závěru Nejvyšší správní soud v právě souzené věci přitakává.

[16] Jak již krajský soud přílehavě (i s odkazem na judikaturu kasačního soudu – viz 12. odst. napadeného usnesení) vysvětlil, stěžovatel byl v řízení před správními orgány zastoupen zástupcem, jemuž udělil plnou moc. Do doby, než se žalovaný dozvěděl o ukončení zastoupení (dne 23. 10. 2017), tudíž žalovaný správně v řízení jednal a doručoval písemnosti právě tomuto stěžovatelem zvolenému zástupci (srov. § 41 odst. 1 daňového řádu). Tak tomu bylo také v případě výzvy ze dne 17. 10. 2017, kterou žalovaný učinil v souladu s § 145 odst. 1 daňového řádu, jíž stěžovatele prostřednictvím jeho zástupce vyzval, k podání řádného daňového přiznání.

[17] Za nerozhodné z tohoto pohledu kasační soud považuje skutečnost, že v oznámení o ukončení zastoupení zástupce žalovanému sdělil, že stěžovatele nezastupuje již od 4. 9. 2017. Jak správně krajský soud vysvětlil, ukončení zastupování vůči žalovanému bylo účinné teprve okamžikem, kdy se o tom žalovaný dozvěděl, tedy dne 23. 10. 2017 (viz § 28 odst. 2 o. s. ř., o jehož analogické aplikaci na posuzovaný případ není s ohledem na ustálenou judikaturu kasačního soudu pochyb – viz opět 12. odst. napadeného usnesení). V době před 23. 10. 2017 tedy vůči žalovanému byla stále účinná plná moc, kterou stěžovatel svému zástupci dne 26. 4. 2016 udělil.

[18] Jak již Nejvyšší správní soud dříve vyslovil například v rozsudku ze dne 17. 10. 2014, č. j. 4 As 171/2014 - 26, „[p]lná moc (nebo také průkaz plné moci) je jednostranným prohlášením zmocnitele (účastníka správního řízení) především o rozsahu zmocnění a osobě, která byla zmocněna a dokládá, že se účastník správního řízení dohodl na svém zastoupení s jinou osobou (zmocněncem) a že mezi zmocněncem a zmocnitelem byla o tomto zastoupení uzavřena smlouva (ať již ústní či písemná). Ta má soukromoprávní povahu, typicky se jedná o smlouvu příkazní.“ Z povahy zastoupení (z hlediska hmotného práva) práva a povinnosti ze zastoupení vznikají přímo zastoupenému (viz § 436 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

[19] Podstatou zastoupení tedy je, že za zastoupeného jedná jiná, jím zmocněná, osoba, ale jednání (resp. i opomenutí) tohoto zástupce je zásadně přičitatelné zastoupenému. Uvedené je právně významné i v nynější věci. Do doby, než se žalovaný dozvěděl o ukončení zastoupení (do 23. 10. 2017) úkony, které zástupce učinil, nebo které byly učiněny správním orgánem vůči zástupci, měly účinky, jako by je činil stěžovatel, nebo jako by byly činěny vůči samotnému stěžovateli. Doručil-li tedy žalovaný dne 18. 10. 2017, tj. před oznámením ukončení zastupování, výzvu k podání daňových tvrzení zástupci stěžovatele, již tímto dnem se stěžovatel prostřednictvím svého zástupce dozvěděl o tvrzeném nezákonném zásahu.

[20] Skutečnost, že dne 18. 10. 2017 dohoda o zastupování mezi stěžovatelem a jeho zástupcem již netrvala, aniž o tom měl žalovaný povědomost, má vliv výlučně ve vztahu mezi zástupcem a zastoupeným. Pokud tedy stěžovatel argumentuje skutečností, že mu jeho dřívější zástupce neoznámil doručení výzvy k podání daňového přiznání a nikterak s ním v tomto směru nekomunikoval, pak to jistě může založit odpovědnost zástupce při vypořádání účastníků uvedeného soukromoprávního vztahu, nemá to však žádný vliv směrem k žalovanému, který v době, kdy učinil výzvu, neměl o ukončení zastoupení povědomost.

[21] Z pohledu posouzení, zda žaloba na ochranu před nezákonným zásahem byla v dané věci podána opožděně, tak vnitřní vztah účastníků soukromoprávního vztahu, tj. zástupce a zastoupeného, nemá význam a případné negativní důsledky vyvolané pochybením (pasivitou) zástupce v době, kdy zastoupení již bylo mezi těmito subjekty ukončeno, mohou bývalé smluvní strany řešit opět výlučně soukromoprávními prostředky vyplývajícími z případné odpovědnosti zástupce za vzniklou škodu.

pokračování

[22] Ve shodě s krajským soudem tak Nejvyšší správní soud v návaznosti na výše uvedené uzavírá, že okamžikem, kdy se stěžovatel dozvěděl o výzvě ze dne 17. 10. 2017, byl den, kdy tuto výzvu doručil žalovaný zástupci stěžovatele JUDr. Weigovi. K tomu došlo dne 18. 10. 2017. Podal-li tedy stěžovatel žalobu na ochranu proti tvrzenému nezákonnému zásahu dne 6. 6. 2018, učinil tak opožděně, po uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty počínající ode dne, kdy se o nezákonném zásahu dozvěděl prostřednictvím svého zástupce.

[23] S ohledem na právě uvedené neshledal kasační soud pochybení krajského soudu v tom, že nevyslechl původního zástupce stěžovatele JUDr. Weiga. Jelikož Nejvyšší správní soud se se závěry krajského soudu ztotožnil, nedovodil také potřebu vyslechnout tohoto dřívějšího zástupce stěžovatele v řízení o kasační stížnosti.

V.

[24] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[25] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, soud mu tudíž náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2019

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu